

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา  
กับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขต  
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1

THE RELATIONSHIP BETWEEN THE TRANSFORMATIONAL LEADERSHIP OF SCHOOL  
ADMINISTRATORS AND THE IMPLEMENTATION OF THE STUDENT CARE AND  
SUPPORT SYSTEM IN UTHAI THANI PRIMARY  
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

อาณัฐ ไตรศรีวิรัตน์<sup>1</sup>, ปพนสรค์ โพธิพิทักษ์<sup>2</sup>, สายทิพย์ ยะฟู<sup>3</sup>  
Anat Trisrivirat<sup>1</sup>, Paponsan Potipitak<sup>2</sup>, Saythit Yafu<sup>3</sup>

Corresponding Author's Email: donrudee.49@gmail.com

Received: Sep 23, 2025; Revised: Dec 16, 2025; Accepted: Jan 12, 2026

### บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 2) ศึกษาระดับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครู จำนวน 234 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางตารางเทียบหากลุ่มตัวอย่างและทำการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร และแบบสอบถามการระดับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ซึ่งมีค่าความตรงเชิงเนื้อหาระหว่าง 0.67-1.00 เท่ากันและมีความเที่ยงตรงเท่ากับ 0.94 และ 0.95 ตามลำดับ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

### ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สามารถเรียงลำดับคือ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การกระตุ้นทางปัญญา อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล อยู่ในระดับมากที่สุด และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ อยู่ในระดับมากที่สุด
2. ผู้บริหารสถานศึกษามีการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สามารถเรียงลำดับคือ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการคัดกรองนักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล อยู่ในระดับมากที่สุด และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด
3. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงกับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าความสัมพันธ์สูงสุด คือ ด้านการคัดกรองนักเรียน รองลงมา คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลและด้านที่มีค่าความสัมพันธ์ต่ำที่สุดคือ ด้านการส่งต่อ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

**คำสำคัญ:** ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง, ระบบการดูแลช่วยเหลือ, ผู้บริหารสถานศึกษา

<sup>1,2,3</sup>มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

<sup>1,2,3</sup>Nakhon Sawan Rajabhat University

## Abstract

The purposes of this research were to 1) study the transformational leadership of school, 2) study the school administrative on operation of student care and support system of school, and 3) study the relationship between transformational leadership and operation of student care and support system of school. The sample was 234 teachers, selected by the Krejcie and Morgan tables and simple random sampling. The research instruments were the questionnaire of the level of transformational leadership of school administrators that the reliability value was 0.94 and the questionnaire of the level of the operation of student care and support system of the school that the reliability value was 0.95. The statistics used in the data analysis were mean, standard deviation and Pearson's correlation coefficient.

The findings of the research as following:

1. The results of the analysis of the school administrators under Uthai Thani Primary Educational Service Area Office 1 for transformational leadership was at a high level overall. Considering each aspect, the area with the highest average score was intellectual stimulation, followed by individualized consideration. The area with the lowest average score was inspiration.

2. The operation of the student care and support system under Uthai Thani Primary Educational Service Area Office 1 was at a high level overall. Considering each aspect, the area with the highest average score was student screening, followed by knowing individual students, the area with the lowest average score was student development.

3. The relationship between transformational leadership and the operation of the student care and support system had positive correlation at a high level. Considering each aspect, the area with the highest correlation was student screening, followed by Knowing individual students. The area with the lowest correlation was student referring, at the .01 significance level.

**Keywords :** Transformational Leadership, Operation of Student Care and Support System, School Administrators

## บทนำ

หน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปีพุทธศักราช 2560 ในหมวดที่ 5 มาตรา 54 ได้ระบุภาระหน้าที่ของรัฐในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กทุกคน รวมระยะเวลา 12 ปี นับตั้งแต่อนุบาลจนสำเร็จ การศึกษาภาคบังคับ โดยต้องเป็นการศึกษาที่มีคุณภาพและไม่มีการเก็บค่าใช้จ่ายใด ๆ ภาระหน้าที่ของรัฐยังครอบคลุมถึงการ จัดการดูแลพัฒนาการศึกษาเด็กก่อนวัยเรียน เพื่อให้พัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สติปัญญา และสังคมให้เหมาะสมกับ ช่วงวัย รัฐจึงต้องส่งเสริมให้องค์กรส่วนท้องถิ่นภาครัฐและภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการด้านนี้ด้วย ทุกรูปแบบการศึกษา จะต้องมุ่งเน้นส่งเสริมนักเรียนกลายเป็นบุคคลที่ดี มีระเบียบวินัย มีความภูมิใจในประเทศชาติ พัฒนาตามความต้องการและ ทัศนคติของตนเอง รับผิดชอบต่อตนเอง ต่อครอบครัว สังคม และชาติ (สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. 2561: 14)

กระทรวงศึกษาธิการได้นำนโยบายสู่การปฏิบัติจริง โดยการกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปี พุทธศักราช 2551 โดยมีวัตถุประสงค์หลักของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีพุทธศักราช 2551 คือการมุ่งพัฒนา นักเรียนทุกคนซึ่งถือเป็นกำลังสำคัญของชาติ ให้กลายเป็นบุคคลที่มีความสมบูรณ์ในทุกมิติ ทั้งในด้านร่างกาย ความรู้ และ คุณธรรม รวมทั้งมีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลกอีกด้วย พร้อมทั้งกำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งต้อง จัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและจัดทำมาตรการสนับสนุนส่งเสริมศักยภาพนักเรียน ซึ่งระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังกล่าวจะเน้นกิจกรรมส่งเสริม ป้องกัน แก้ปัญหา และคุ้มครองสิทธิเด็ก โดยดำเนินการผ่านการมีส่วนร่วมของบุคลากรและ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมด จึงกำหนดจุดมุ่งหมายซึ่งถือเป็นมาตรฐานของการเรียนรู้ของนักเรียนจนเกิดคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ การศึกษามุ่งพัฒนาคนให้เป็นผู้มีคุณธรรมพร้อมด้วยจริยธรรม มีคุณภาพทั้งด้านการเรียนรู้และแสวงหาความรู้ ด้าน ร่างกาย ด้านอารมณ์และจิตใจ ด้านสังคม และปัญญาครบถ้วน และใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข นอกจากนี้แล้วเป็น สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งคือการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน รวมถึง การป้องกันแก้ไขปัญหาดังกล่าว ที่อาจเกิด ขึ้นกับเด็กในวัยเรียน ท่ามกลางสภาพสังคมที่ปรับเปลี่ยนไปอย่างมากและรวดเร็ว ทั้งปัญหาด้านสังคม ปัญหาด้านการเงิน เศรษฐกิจ ปัญหาการระบาดของยาเสพติด บุหรี่ไฟฟ้า และปัญหาในครอบครัว เหล่านี้สร้างความทุกข์ ความเครียด จิตวิตก กังวล ซึ่งส่งผลกระทบต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนให้เจริญเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณค่าของสังคมต่อไป (สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2559: 3)

ผู้บริหารสถานศึกษาถือว่าเป็นอีกหนึ่งบุคคลที่มีความสำคัญในการบริหารงานต่างๆ ของสถานศึกษา เพราะ ผู้บริหารเป็นนักวางแผน อำนวยการ มอบหมายงาน และที่สำคัญคืออำนาจในการตัดสินใจ ร่วมบริหารสถานศึกษาให้บรรลุ ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ตั้งไว้ และในยุคสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและสถานการณ์ใหม่ ๆ เกิดเปลี่ยนแปลง ขึ้นอย่างกระทันหัน การดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงต้องมีความจำเป็นและรีบด่วน เพื่อให้ดำเนินงานดูแลช่วยเหลื่อ นักเรียนเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีเทคนิคและใช้ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในการบริหาร จัดการ ผู้บริหารที่มีความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง และใช้ภาวะผู้นำได้อย่างเหมาะสมเป็นไปตามบทบาทหน้าที่ของตนจะ ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน เพราะผู้นำจะมีความสามารถ ในการโน้มน้าวใจบุคลากรในการปฏิบัติงานและสร้างความตระหนักให้เห็นว่าบุคลากรทุกคนเป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จ ของงานเกิดความร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ องค์กรเจริญก้าวหน้า เกิดพัฒนาการ ทุกด้านดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง (ทองอินทร์ อุบลชัย. 2556: 2)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 มีภารกิจหลักในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็น บริการที่ต้องจัดให้ประชากรวัยเรียนในเขตพื้นที่จังหวัดอุทัยธานีครอบคลุมพื้นที่อำเภอเมืองอุทัยธานี อำเภอหนองขาหย่าง อำเภอทัพทัน และอำเภอสว่างอารมณ์ ได้มีสิทธิและโอกาสอย่างเสมอภาคทั่วถึงและมีคุณภาพ ในปีการศึกษา 2566 มี โรงเรียนในสังกัดทั้งสิ้น 77 โรงเรียน มีนักเรียนรวมทั้งสิ้น 8,811 คน โดยโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งมีจำนวน 56 โรงเรียน ที่มีจำนวนนักเรียนน้อยกว่า 120 คน คิดเป็นร้อยละ 71.79 ของจำนวนโรงเรียนทั้งหมดในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 ประชากรส่วนใหญ่ในพื้นที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม เช่น ปลูกข้าว ทำนา ไร่ อ้อย และไร่ มันสำปะหลัง เป็นต้น บางครั้งนักเรียนต้องช่วยเหลือผู้ปกครองในการประกอบอาชีพ ทำให้มีปัญหานักเรียนขาดเรียน บ่อย นอกจากนี้ยังมีพ่อแม่ผู้ปกครองวัยทำงานอีกหลายครอบครัวที่ทิ้งถิ่นฐานเข้าไปทำงานในเมืองใหญ่ เนื่องจากภาวะความ แห้งแล้ง รายได้ไม่พอกับรายจ่ายบางครอบครัวเกิดปัญหาหย่าร้าง ส่งผลให้เกิดปัญหากับนักเรียนต้องอาศัยอยู่กับปู่ย่าตายายที่ สูงอายุ ไม่สามารถให้การสนับสนุนการศึกษาของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการจัดการศึกษา

ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 เป็นอย่างยิ่ง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1. 2566: 13)

จากเหตุผลดังกล่าว ประกอบกับผู้วิจัย เห็นความสำคัญของการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งการขับเคลื่อนระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องเป็นผู้นำในการขับเคลื่อนการทำงานอย่างจริงจัง ซึ่งผู้บริหารยุคใหม่จะต้องเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม สามารถกำหนดนโยบายในการบริหารจัดการการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างชัดเจน และเป็นส่วนสำคัญในการร่วมคิดร่วมทำไปพร้อมกับครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกคนในโรงเรียน มีการวางระบบการบริหารงานและดำเนินงานตามแผนงานของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลกระบวนการและขั้นตอนของการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำไปพัฒนาและดำเนินการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนระดับประถมศึกษาให้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

### วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1
2. เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1

### สมมติฐานการวิจัย

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1

### วิธีดำเนินการวิจัย

#### ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานีเขต 1 จำนวนทั้งสิ้น 554 คน

#### กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานีเขต 1 จำนวนทั้งสิ้น 234 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ เครจซี และมอร์แกน (Krejcie & Morgan. 1970: 608) โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย

#### เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานีเขต 1 แบ่งเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของ ลิเคิร์ท (Likert. 1993: 247) ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของ ลิเคิร์ท (Likert. 1993: 247) และให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งข้อคำถามมี 80 ข้อ โดยเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 40 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.67 - 1.00 และข้อคำถามเกี่ยวกับกับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน จำนวน 40 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.67 - 1.00 ผ่านการประเมินของผู้เชี่ยวชาญแล้ว และนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

### การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอรับหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 เพื่อแจ้งให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย และขอความอนุเคราะห์การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยกับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1

2. ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ที่ออกให้โดยคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ พร้อมแบบสอบถาม(รูปแบบ google form) ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ในวันที่ 13 - 17 พฤษภาคม พ.ศ. 2567 เพื่อขอเก็บการเก็บรวบรวมข้อมูล ให้โรงเรียนได้ดำเนินการและได้รับข้อมูลจากแบบสอบถามได้จำนวน 234 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามจำนวน 234 ฉบับ มาวิเคราะห์ข้อมูล

### การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ตำแหน่ง อายุ ระดับ-การศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน วิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ

2. การวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า วิเคราะห์โดยใช้การหาค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}$ ) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์

3. การวิเคราะห์ระดับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือของนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า วิเคราะห์โดยใช้การหาค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}$ ) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์

4. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 วิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน เพื่อหาค่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือของนักเรียนว่ามีความสัมพันธ์กันไปในทิศทางใด และมีความสัมพันธ์กันมากน้อยเพียงไร ด้วยค่า Correlation โดยการหาค่าความสัมพันธ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (r) และนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ แปลความหมาย (สายทิตย ะฟู. 2560: 128)

### ผลการวิจัย

1. การศึกษาระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 จำนวน 4 ด้าน นำมาหาค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยภาพรวม และรายด้าน ดังตารางที่ 1

**ตารางที่ 1** แสดงระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 ในภาพรวม

| ข้อ          | รายการ                         | ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ<br>ผู้บริหารสถานศึกษา |      |           |       |
|--------------|--------------------------------|-------------------------------------------------------|------|-----------|-------|
|              |                                | $\bar{X}$                                             | S.D. | แปลผล     | ลำดับ |
| 1            | การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์   | 4.59                                                  | 0.46 | มากที่สุด | 3     |
| 2            | การสร้างแรงบันดาลใจ            | 4.58                                                  | 0.45 | มากที่สุด | 4     |
| 3            | การกระตุ้นทางปัญญา             | 4.61                                                  | 0.45 | มากที่สุด | 1     |
| 4            | การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล | 4.60                                                  | 0.44 | มากที่สุด | 2     |
| รวมค่าเฉลี่ย |                                | 4.60                                                  | 0.45 | มากที่สุด |       |

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X}$  = 4.60, S.D. = 0.45) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด และด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การกระตุ้นทางปัญญา ( $\bar{X}$  = 4.61, S.D. = 0.45)

รองลงมา คือ การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ( $\bar{X}$  = 4.60, S.D. = 0.44) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การสร้างแรงบันดาลใจ ( $\bar{X}$  = 4.58, S.D. = 0.45)

2. การศึกษาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 ด้าน นำมาหาค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}$ ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยภาพรวมและรายด้าน ดังตารางที่ 2

**ตารางที่ 2** แสดงระดับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 ตามความคิดเห็นของครู ในภาพรวม

| ข้อ          | รายการ                             | ระดับการดำเนินงาน<br>ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน<br>ของผู้บริหารสถานศึกษา |      |           |       |
|--------------|------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------|------|-----------|-------|
|              |                                    | $\bar{X}$                                                                  | S.D. | แปลผล     | ลำดับ |
| 1            | การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล      | 4.59                                                                       | 0.45 | มากที่สุด | 2     |
| 2            | การคัดกรองนักเรียน                 | 4.60                                                                       | 0.46 | มากที่สุด | 1     |
| 3            | การป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไข้ปัญหา | 4.58                                                                       | 0.47 | มากที่สุด | 3     |
| 4            | การส่งเสริมพัฒนานักเรียน           | 4.56                                                                       | 0.47 | มากที่สุด | 5     |
| 5            | การส่งต่อ                          | 4.57                                                                       | 0.48 | มากที่สุด | 4     |
| รวมค่าเฉลี่ย |                                    | 4.58                                                                       | 0.47 | มากที่สุด |       |

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X}$  = 4.58, S.D. = 0.47) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ระดับในมากที่สุด และด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การคัดกรองนักเรียน ( $\bar{X}$  = 4.60, S.D. = 0.46) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยลำดับรอง คือการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ( $\bar{X}$  = 4.59, S.D. = 0.45) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การส่งเสริมพัฒนานักเรียน ( $\bar{X}$  = 4.56, S.D. = 0.47)

3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 ครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ( $r_{xy}$ ) ดังตารางที่ 3

**ตารางที่ 3** แสดงความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1

| ปัจจัย | X1     | X2     | X3     | X4     | Y1     | Y2     | Y3     | Y4     | Y5     | Xall   | Yall |
|--------|--------|--------|--------|--------|--------|--------|--------|--------|--------|--------|------|
| X1     | 1.00   |        |        |        |        |        |        |        |        |        |      |
| X2     | .997** | 1.00   |        |        |        |        |        |        |        |        |      |
| X3     | .994** | .989** | 1.00   |        |        |        |        |        |        |        |      |
| X4     | .992** | .993** | .995** | 1.00   |        |        |        |        |        |        |      |
| Y1     | .996** | .995** | .992** | .992** | 1.00   |        |        |        |        |        |      |
| Y2     | .998** | .994** | .997** | .994** | .996** | 1.00   |        |        |        |        |      |
| Y3     | .996** | .988** | .993** | .986** | .993** | .996** | 1.00   |        |        |        |      |
| Y4     | .992** | .991** | .976** | .976** | .990** | .987** | .989** | 1.00   |        |        |      |
| Y5     | .991** | .986** | .976** | .971** | .985** | .986** | .990** | .996** | 1.00   |        |      |
| Xall   | .998** | .997** | .997** | .997** | .996** | .998** | .993** | .986** | .983** | 1.00   |      |
| Yall   | .998** | .995** | .990** | .987** | .996** | .997** | .997** | .996** | .995** | .995** | 1.00 |

\*\* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง ( $r_{xy} = 0.995$ ) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าความสัมพันธ์สูงสุด คือ การคัดกรองนักเรียน ( $r_{xy} = 0.998$ ) รองลงมา คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ( $r_{xy} = 0.996$ ) การป้องกันและแก้ไขปัญหา ( $r_{xy} = 0.993$ ) การส่งเสริมพัฒนานักเรียน ( $r_{xy} = 0.986$ ) และข้อที่มีค่าความสัมพันธ์ต่ำที่สุด คือ การส่งต่อ ( $r_{xy} = 0.983$ ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย

### สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานีเขต 1 สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สามารถเรียงลำดับคือ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การกระตุ้นทางปัญญา อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล อยู่ในระดับมากที่สุด และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ อยู่ในระดับมากที่สุด
2. ผู้บริหารสถานศึกษามีการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สามารถเรียงลำดับคือ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการคัดกรองนักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล อยู่ในระดับมากที่สุด และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด
3. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงกับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าความสัมพันธ์สูงสุด คือ ด้านการคัดกรองนักเรียน รองลงมา คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลและด้านที่มีค่าความสัมพันธ์ต่ำที่สุดคือ ด้านการส่งต่อ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย

### อภิปรายผล

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 ทั้ง 4 ด้าน โดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษา ก่อนเข้าสู่ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน จะต้องมีความสอดคล้องตามที่ ก.ค.ศ.กำหนด โดยมีวุฒิทางการบริหารการศึกษา มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพผู้บริหาร และจะต้องผ่านกระบวนการคัดเลือกเข้าสู่ตำแหน่ง จากการสอบคัดเลือก การประเมินสมรรถนะทางการบริหาร และผู้ผ่านการสอบคัดเลือกจะต้องเข้ารับการอบรมตามหลักสูตร การพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา มีการฝึกประสบการณ์ ก่อนบรรจุแต่งตั้งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา มีการประเมินผลสัมฤทธิ์การปฏิบัติงานในหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาตามองค์ประกอบที่จากกระบวนการและวิธีการคัดเลือก การพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ก่อนเข้าสู่ตำแหน่ง แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีคุณลักษณะที่แสดงออกถึงกระบวนการบริหาร การมีอิทธิพลต่อครูและบุคลากรอย่างมีอุดมการณ์ ให้การสนับสนุนครูและบุคลากร สร้างความเชื่อถือและศรัทธา ให้ความเคารพ มีวิสัยทัศน์สามารถมองการณ์ไกลที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ให้ความสนใจครูและบุคลากรอย่างใกล้ชิด เอาใจเขามาใส่ใจเรา ให้ความสำคัญและส่งเสริมพัฒนาวิชาชีพของครู กระตุ้นทางปัญญาให้ครูและบุคลากรใช้เทคนิคและแนวทางใหม่ ๆ สร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ใช้สื่อเทคโนโลยี เพื่อให้เกิดแรงจูงใจในการทำงานด้วยความรักและเห็นคุณค่าของงาน ร่วมกันตั้งมาตรฐานการทำงานให้สูงและเชื่อมั่นว่าจะทำงานบรรลุเป้าหมายได้ ใช้เทคนิค กลยุทธ์วางแผนวิธีสร้างทีมงาน โดยคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลและความแตกต่างระหว่างบุคคล ความสามารถและความถนัดของครูและบุคลากร และยังได้ประพฤติตนให้เกิดประโยชน์แก่ครู บุคลากร และบุคคลอื่นอยู่เสมอ สอดคล้องกับสุนิสา เมฆวิสัย (2565: 69-70) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารอยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ การสร้างแรงบันดาลใจ การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล และการกระตุ้นทางปัญญา

เมื่อพิจารณาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 ทั้ง 4 ด้าน พบว่า

1.1 ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้บริหารเป็นผู้ฉลาดในการตัดสินใจ มีความสามารถในการบริหารความเสี่ยง บุคลากรถูกกระตุ้นโดยผู้บริหารเพื่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในการปฏิบัติงานในหน้าที่ในทางที่ดี ผู้บริหารไม่ใช้อำนาจเพื่อผลประโยชน์ส่วนตน ผู้บริหารหนักแน่น สามารถควบคุมอารมณ์ได้ดีในทุกสถานการณ์ และผู้บริหารประพฤติตนเพื่อประโยชน์แก่บุคลากรและส่วนรวม ผู้บริหารยึดหลักคุณธรรมในการดำรงตนและการทำงาน ผู้บริหารมีภาวะผู้นำสร้างความเชื่อมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ให้แก่บุคลากร ผู้บริหารเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน และสามารถถ่ายทอดวิสัยทัศน์ไปยังบุคลากรได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงจะต้องมีคุณลักษณะครบทุกด้าน ทั้งภูมิรู้ ภูมิธรรม และภูมิธรรม และ มีการปฏิบัติงานในด้านการครองตน ครองคน ครองงาน เป็นที่ยอมรับ เชื่อถือของผู้บังคับบัญชา และผู้ใต้บังคับบัญชา กอปรกับปัจจุบันเป็นโลกยุคโลกาภิวัตน์ ยุคดิจิทัล ที่มี AI เข้ามามีบทบาทมากขึ้นในทุกอาชีพ โดยเฉพาะในวงการการศึกษา ผู้บริหารจึงมีการพัฒนาตนเอง หาความรู้ให้ตัวเองอยู่ตลอดเวลา ผู้บริหารส่วนใหญ่จะได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยการอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน และศึกษาต่อ ซึ่งจะได้รับความรู้ใหม่ ๆ ไปใช้ในสถานศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ซึ่งจะส่งผลให้ผู้ร่วมงานหรือบุคลากรในสถานศึกษามีความเชื่อมั่นว่าผู้บริหารของตนจะนำพาสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้หมายถึงแน่นอน สอดคล้องกับกาญจนา อนันตศรี (2560: 31) กล่าวว่า ผู้นำที่ประพฤติตัวเป็นแบบอย่าง เป็นที่ยกย่อง น่าเคารพนับถือ ศรีธธาเชื้อพึงคำแนะนา สามารถจูงใจครูให้หาเอาวิสัยทัศน์ที่กำหนดไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลตามที่ต้องการโดยผู้นำ มีการให้รางวัลแก่ความสำเร็จที่ครูได้กระทำส่งเสริมให้ครูได้รับการเรียนรู้จากการทำงานและได้รับความก้าวหน้า

1.2 ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้บริหารมีการกระตุ้นให้ครูและบุคลากรมีกำลังใจในการทำงาน สร้างความภาคภูมิใจให้ครูและบุคลากรรู้ว่าตนเองมีคุณค่าต่อการทำงาน คอยให้คำแนะนำให้คำปรึกษาในเรื่องต่าง ๆ สร้างความตระหนักให้กับครูเห็นถึงความสำคัญของหน้าที่ของแต่ละบุคคล สร้างความเชื่อมั่นให้กับครูว่าสามารถทำได้ สร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน และพร้อมที่จะทุ่มเทกำลังกายและกำลังใจให้กับงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่ เต็มความสามารถ และเต็มศักยภาพ สอดคล้องกับ นิลาวัลณ์ จันทะรังษี (2565: 32) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่โน้มน้าวใจ จูงใจให้เกิดแรงบันดาลใจแก่ผู้ตามให้ความหมาย มอบหมายงานที่ท้าทาย สื่อสารให้บุคลากรทราบถึงความคาดหวัง กระตุ้นจิตวิญญาณของทีมให้มีชีวิตชีวา มีความกระตือรือร้น สร้างเจตคติที่ดี และความคิดในแง่บวก ทำให้ผู้ตามเห็นวิสัยทัศน์ในอนาคต ผู้นำต้องแสดงความเชื่อมั่น ความตั้งใจ แน่วแน่ และเป็นแบบอย่างที่ดีว่าสามารถบรรลุเป้าหมายที่มีร่วมกันได้ จะทำให้ผู้ตามรู้สึกว่าคุณค่า สามารถจัดการกับปัญหาที่เผชิญได้ช่วยให้ผู้ตามมองข้ามผลประโยชน์ส่วนตนเองไปสู่ประโยชน์ส่วนรวมและบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

1.3 การกระตุ้นทางปัญญา อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาให้การสนับสนุนส่งเสริมให้มีความคิดเห็นร่วมกันโดยการส่งเสริมการทำงานเป็นทีม เน้นการมีส่วนร่วมในการบริหาร ประกอบกับในปัจจุบันเป็นยุคโลกาภิวัตน์ที่การสื่อสารเป็นไปอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง สามารถหาเครือข่ายทางการศึกษาได้อย่างทั่วถึง และการเข้าถึงความรู้เป็นไปอย่างง่ายและรวดเร็ว แสวงหาความรู้ใหม่ ๆ ที่ทันสมัย มาสร้างแนวทาง นวัตกรรมการปฏิบัติงานได้อย่างสร้างสรรค์ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ทำให้ผู้บริหารและครูสามารถแสวงหาแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาค่าที่เกิดขึ้นได้ทันต่อเหตุการณ์เนื่องจากทราบปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่นั้นคืออะไร วางแนวทางป้องกันและแก้ไขไว้อย่างไร สอดคล้องกับอภิชาติ คงเพชร (2565: 30) กล่าวว่า ผู้นำที่มีการกระตุ้นผู้ตามให้เห็นถึงวิธีการหรือหาแนวทางใหม่ในการแก้ไขปัญหา บอกให้ทราบถึงจุดแข็งจุดอ่อน อุปสรรค โอกาส ที่เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับงาน รวมทั้งวิเคราะห์ปัญหาโดยใช้หลักเหตุผลและข้อมูลหลักฐาน ที่น่าเชื่อถือก่อให้เกิดความคิดใหม่ ๆ ที่สร้างสรรค์ การเปลี่ยนมุมมองใหม่ในการมองปัญหาที่เกิดขึ้น เป็นการมองที่ก่อให้เกิดความท้าทายและการแสวงหาโอกาสโดยฝึกให้มองจากแง่มุมต่าง ๆ เพื่อหากระบวนการที่จะแก้ปัญหาร่วมกัน โดยอาศัยความร่วมมือซึ่งกันและกัน

1.4 การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะในปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าในวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีหลักเกณฑ์ และวิธีการที่ชัดเจน เน้นผลงานเชิงประจักษ์ มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ที่เกิดจากการปฏิบัติงาน ประเมินตรวจสอบจากเอกสารหลักฐานหรือร่องรอยการปฏิบัติงาน กอปรกับวิชาชีพครูเป็นวิชาชีพชั้นสูงที่มีความก้าวหน้าในอาชีพมาก ส่งผลให้ได้รับค่าตอบแทนวิทยฐานะ ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา จึงมีความพยายามในการพัฒนาตนเองด้วยการปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจ มีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องทราบว่าครูและบุคลากรมีความถนัดหรือมีความสามารถในด้านใดเป็นพิเศษ จึงสามารถ

มอบหมายงานได้ตรงตามความรู้ความสามารถ ตลอดจนสามารถตอบสนองความต้องการของครูและบุคลากรได้เหมาะสมตามความต้องการ ทำให้สถานศึกษาเกิดการพัฒนาดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับ วุฒินันท์ โพหะดา (2564: 64) การที่ผู้บริหารแสดงพฤติกรรมในการทำงานโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้ใต้บังคับบัญชา มีการเอาใจเขามาใส่ใจเรา มีการติดต่อสื่อสารแบบสองทาง และเป็นรายบุคคล ผู้บริหารจะมีพฤติกรรมเป็นที่เลื่อมใสและให้คำแนะนำและส่งเสริมพัฒนาผู้ใต้บังคับบัญชาให้พัฒนาตนเองมีการกระจายอำนาจ ผู้บริหารจะต้องมีความเข้าใจในความแตกต่างระหว่างบุคคลมีความสามารถในการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคล และมีเทคนิคการมอบหมายงานที่ดี

2. ระดับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานีเขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความตระหนักต่อสถานการณ์ปัญหาที่ทำให้เด็กและเยาวชนตกเป็นเหยื่อ ความเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมยิ่งสถานการณ์ปัญหาสังคมที่มีความรุนแรงมากขึ้น และเริ่มขยายตัวเข้าสู่โรงเรียนอย่างรวดเร็ว จนนำไปสู่การมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ความล้มเหลว ทั้งทางด้านการเรียน ขาดความมั่นคงเข้มแข็ง นักเรียนแนวโน้มสูงที่จะออกกลางคัน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานภายใต้กระทรวงศึกษาธิการ จึงมีนโยบายให้สถานศึกษามีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ สามารถใช้เป็นกลไกในการประคับประคองและส่งเสริมพัฒนานักเรียนให้สามารถเรียนรู้อยู่ในระบบการศึกษาได้ตลอดหลักสูตร ให้เป็นระบบที่สามารถดำเนินการควบคู่ไปกับการพัฒนานักเรียนทุกคน ทั้งในมิติสุขภาพ สวัสดิภาพ สติปัญญา อารมณ์สังคม โดยนักเรียนแต่ละคนได้รับการดูแลเอาใจใส่อย่างรอบด้าน มีการแสวงหาเครือข่ายและมีอาชีพจากภายนอก เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวเนื่องไปจากศักยภาพและความสามารถของโรงเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งนำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไปดำเนินการตามขั้นตอนและดำเนินการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่องและจริงจังที่จะส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักตนเองและพึ่งตนเองได้ มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีทักษะอาชีพและชีวิต สามารถหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ โดยจัดให้มีกระบวนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ ดำเนินการจัดองค์กร และกำหนดโครงสร้างการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ชัดเจน มีประสิทธิภาพ ดำเนินงานตามกระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการนิเทศ กำกับติดตาม ประเมินผล และรายงานผล เพื่อนำผลมาปรับปรุงพัฒนาต่อไป รวมไปถึงการได้รับความเห็นชอบและการสนับสนุนจากผู้บริหาร สถานศึกษา ครู อาจารย์ ผู้ปกครองที่ให้ความร่วมมือ

เมื่อพิจารณาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 ทั้ง 5 ด้าน พบว่า

2.1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารมีวิธีการให้ครูที่ปรึกษาเก็บข้อมูลนักเรียนในความรับผิดชอบของตน รู้พื้นฐานของนักเรียน สภาพชีวิตพฤติกรรมที่แสดงออก มีความเข้าใจนักเรียนอย่างแท้จริงทั้งทางด้านความสามารถ ด้านสุขภาพด้านจิตใจ ด้านครอบครัว ด้านเศรษฐกิจ โดยได้รับการส่งเสริมสนับสนุนจากผู้บริหาร และครูมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการ มีความชัดเจนของข้อมูล มีการจัดเก็บข้อมูลที่ดีและมีการจัดเวลาในการเยี่ยมบ้านของครูประเมิน SDO ประเมินสุขภาพ และประเมินผลการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับพิพัฒน์พงศ์ ท้าวยศ (2565: 50) กล่าวว่า ข้อมูลของนักเรียน เป็นสิ่งสำคัญที่ครูจะนำไปส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนแต่ละคนได้อย่างถูกต้องเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพความต้องการจำเป็นพิเศษของนักเรียน จำเป็นต้องมีการรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล มีประวัติส่วนตัว ประวัติการศึกษา ข้อมูลด้านสุขภาพความสามารถพิเศษด้วยวิธีการต่าง ๆ โดยมีการบันทึกและจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลเป็นวิธีการสำคัญที่จะช่วยให้ครูทราบถึงจุดแข็ง จุดอ่อนของนักเรียนแต่ละคนโดยใช้เครื่องมือที่หลากหลาย ซึ่งต้องเลือกวิธีการและเครื่องมือหรือเทคนิคต่าง ๆ เพื่อประสิทธิผลในการเรียนรู้ที่นักเรียนแต่ละคนได้อย่างเหมาะสม ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์มิใช่การใช้ความรู้สึกหรือการคาดเดา การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมีความสำคัญมากเนื่องด้วยมีความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคนที่มีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่ไม่เหมือนกัน เช่น บริบทครอบครัว สภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย อีกทั้ง ความหลากหลายของประเภทความพิการส่งผลให้เกิดพฤติกรรมที่ต่างกันในหลายมิติ ซึ่งอาจแสดงออกทั้งในรูปแบบเชิงบวกและเชิงลบ ความเข้าใจในลักษณะเฉพาะของแต่ละประเภทจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการให้การดูแลและพัฒนานักเรียนอย่างเหมาะสมกับความต้องการของแต่ละบุคคลการคัดกรองนักเรียนโดยใช้ข้อมูลที่ได้รับการวิเคราะห์อย่างละเอียดจะนำไปสู่การดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านการส่งเสริมศักยภาพ การป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้น และการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วได้อย่างตรงจุดและเหมาะสม ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน ครูที่ปรึกษาควรมีอย่างน้อย 3 ด้านใหญ่ ๆ คือด้านความสามารถ ด้านสุขภาพและด้านครอบครัว

2.2 การคัดกรองนักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีกระบวนการดำเนินการหลังจากที่ครูที่ปรึกษาได้ศึกษาทำความเข้าใจนักเรียนเป็นรายบุคคลแล้ว โดยให้ครูที่ปรึกษานำข้อมูลมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์การคัดกรองและวิเคราะห์สรุปผลเพื่อแยกนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา ประโยชน์ของการจัดกลุ่มนักเรียนเพื่อให้การดูแลช่วยเหลือและแก้ไขปัญหานักเรียนตรงกับปัญหาหรือความต้องการมากที่สุดทั้งทางด้านความสามารถของนักเรียน ด้านสุขภาพ ด้านครอบครัว ตลอดจนเข้าใจและมีข้อมูลพฤติกรรมนักเรียน มีการวิเคราะห์เป็นกลุ่ม มีการเก็บข้อมูลเป็นความลับ มีการใช้เกณฑ์เดียวกันในการคัดกรองนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับจุฑามณี เกษสุวรรณ (2555: 41) กล่าวว่า กระบวนการคัดกรองนักเรียนเป็นขั้นตอนสำคัญที่ต้องอาศัยการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ของนักเรียนอย่างละเอียดถี่ถ้วน โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อจัดกลุ่มนักเรียนตามลักษณะเฉพาะ ซึ่งจะช่วยให้สามารถกำหนดแนวทางการดูแลช่วยเหลือที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของนักเรียนแต่ละกลุ่มได้อย่างแม่นยำและมีประสิทธิภาพ ในการจำแนกกลุ่มนักเรียนนั้น แต่ละสถานศึกษาจะมีเกณฑ์การพิจารณาที่แตกต่างกันไปตามบริบทและนโยบายของโรงเรียน อย่างไรก็ตาม โดยทั่วไปแล้วจะมีการจัดกลุ่มนักเรียนจะแบ่งเป็นกลุ่มตามเกณฑ์ของโรงเรียนที่กำหนดขึ้น แต่จะมีกลุ่มหลัก ๆ 4 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มพิเศษ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา

2.3 การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีวิธีการที่จะเลือกนำไปใช้ตาม ความเหมาะสมกิจกรรมสำคัญที่โรงเรียนดำเนินการเพื่อเป็นการส่งเสริมนักเรียน คือ กิจกรรมโฮมรูม ซึ่งครูประจำชั้นและนักเรียนได้ร่วมกันจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ อาจจัดเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่มก็ได้ มีการกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมและได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองในการปรับปรุงพฤติกรรมของนักเรียน จัดกิจกรรมซ่อมเสริมเพื่อช่วยเหลือนักเรียนในกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหาอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับพิพัฒน์พงศ์ ท้าวยศ (2565: 62-63) กล่าวว่า การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน โดยกำหนดวิธีการและเครื่องมือเพื่อป้องกันและการแก้ไขปัญหานักเรียนซึ่งมีหลายเทคนิค วิธีการแต่ละสิ่งที่ครูที่ปรึกษาต้องดำเนินการ มี 2 ประการคือ การให้คำปรึกษาเบื้องต้น การจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ข้อที่พึงตระหนักในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน คือ การรักษาความลับ เรื่องราวข้อมูลของนักเรียนที่ให้การช่วยเหลือแก้ไขต้องไม่นำไปเปิดเผยยกเว้นเพื่อขอความร่วมมือในการช่วยเหลือนักเรียนกับบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยไม่ระบุชื่อ สกุลจริงของนักเรียนและการเปิดเผยควรเป็นไปในลักษณะที่ให้เกียรตินักเรียน บันทึกข้อมูลการช่วยเหลือนักเรียนควรเก็บไว้ในที่เหมาะสมและสะดวกในการเรียกใช้ การรายงานการช่วยเหลือนักเรียนควรรายงานในส่วนที่เปิดเผยได้โดยไม่ให้เกียรติและคำนึงถึงประโยชน์ของนักเรียนเป็นสำคัญ การช่วยเหลือแก้ไขปัญหานักเรียนต้องพิจารณาสาเหตุของปัญหาให้ครบถ้วนและหาวิธีการช่วยเหลือให้เหมาะสมกับสาเหตุนั้น ๆ เพราะปัญหาไม่ได้เกิดจากสาเหตุเพียงสาเหตุเดียวแต่อาจจะเกิดจากหลายสาเหตุที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ปัญหาที่เหมือนกันของนักเรียนแต่ละคนไม่จำเป็นต้องเกิดจากสาเหตุที่เหมือนกันและวิธีการช่วยเหลือที่ประสบความสำเร็จกับนักเรียนคนหนึ่งก็อาจไม่เหมาะกับนักเรียนอีกคนหนึ่งเนื่องจากความแตกต่างของบุคคล ดังนั้นการช่วยเหลือนักเรียนโดยเฉพาะการให้การปรึกษาจึงไม่มีสูตรการช่วยเหลือสำเร็จตายตัวเพียงแต่มีแนวทางกระบวนการหรือทักษะ การช่วยเหลือที่ครูแต่ละคนสามารถเรียนรู้ฝึกฝนเพื่อการนำไปใช้ให้เหมาะสมกับแต่ละปัญหาในนักเรียนแต่ละคน

2.4 การส่งเสริมพัฒนานักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาให้การส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาด้วยความเอาใจใส่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหาครูที่ปรึกษาจะดูแลอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง เพื่อช่วยป้องกันและแก้ปัญหานักเรียน จัดกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การให้คำปรึกษาเบื้องต้น การจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ปัญหานักเรียน การใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตรโดยจัดนอกเวลาเรียน และมีการส่งเสริมความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการแก้ไขปัญหานักเรียนต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับพงศ์เทพ กันยะมี (2565: 18-19) กล่าวว่า การส่งเสริมพัฒนานักเรียนว่าเป็นการจัดกิจกรรมสนับสนุนให้นักเรียนทุกคน ไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติหรือ กลุ่มเสี่ยง มีปัญหา ให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพขึ้น มีความภูมิใจในตนเองในด้านต่างๆ ซึ่งจะช่วยป้องกันไม่ให้นักเรียนที่ปกติกลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหากลับมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติมีคุณภาพตามที่โรงเรียนหรือชุมชนมีความคาดหวังต่อไป การส่งเสริมนักเรียนมีหลายวิธีที่โรงเรียนสามารถพิจารณาดำเนินการแต่มีกิจกรรมหลักสำคัญ ที่โรงเรียนควรดำเนินการ คือ 1) การจัดกิจกรรมโฮมรูม (Homeroom) เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเป็นรายบุคคล หรือเป็นกลุ่มก็ได้ สถานที่ที่ใช้จัดกิจกรรมโฮมรูม ได้แก่ ห้องเรียน โดยจัดให้มีบรรยากาศเสมือนบ้าน ที่มีครูที่ปรึกษาและนักเรียนเป็นดังครอบครัวเดียวกันและมีการทำกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อนักเรียน ในด้านต่าง ๆ เช่น การเรียนรู้ของนักเรียน การรู้จักผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น กิจกรรมเหล่านี้ครูและนักเรียนควรมีส่วนร่วมกิจกรรมจะช่วยให้ครูที่ปรึกษารู้จักนักเรียน ส่งเสริมความสามารถ ป้องกันปัญหาของนักเรียนได้อีกด้วย 2) กิจกรรมประชุมผู้ปกครองเป็นการพบกันระหว่าง

ครูที่ปรึกษากับผู้ปกครองนักเรียน เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกันและช่วยเหลือนักเรียนระหว่างบ้าน โรงเรียนและผู้ปกครอง การประชุมผู้ปกครองจะช่วยให้ผู้ปกครองร่วมมือกับทางโรงเรียนในการป้องกันหรือแก้ไขปัญหา แนวทางการจัดกิจกรรมประชุมครูที่ปรึกษาและผู้ปกครองนักเรียน ครูที่ปรึกษาควรจัดประชุมผู้ปกครองอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง ซึ่งการประชุมนี้มิใช่การรายงานสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบเพียงอย่างเดียว แต่เป็นการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มากขึ้น

2.5 การส่งต่อ อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีการกำกับ และติดตามให้ครูที่ปรึกษาดำเนินการตามกระบวนการช่วยเหลือนักเรียนทั้ง 4 ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมและพัฒนา และด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข หากยังไม่สามารถช่วยเหลือนักเรียนได้ เพราะบางครั้งปัญหาของนักเรียนรุนแรงและยากต่อการแก้ไข จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ที่เกี่ยวข้องให้รายงานต่อผู้บริหาร เพื่อดำเนินการส่งต่อทั้งภายในและภายนอกต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับพิพนพงศ์ ท้าวยศ (2565: 63) กล่าวว่า การส่งต่อแบ่งเป็น 2 แบบคือ 1) การส่งต่อภายใน 2) การส่งต่อภายนอก ครูที่รับต่อจะมีการช่วยเหลืออย่างเป็นระบบ และประสานการทำงานกับผู้เกี่ยวข้องเพื่อการช่วยเหลือที่มีประสิทธิภาพ แต่หากเกิดกรณียากต่อการช่วยเหลืออีกก็ต้องส่งต่อผู้เชี่ยวชาญภายนอกเช่นกรณีนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ หากในโรงเรียนมีบุคลากรด้านการศึกษาพิเศษครูที่ปรึกษา ร่วมมือกันเพื่อทำการคัดกรองโดยละเอียดแล้ว ดำเนินการส่งต่อโดยด่วน เนื่องจากปัญหาพัฒนาการของเด็กกลุ่มนี้หากพบปัญหาเร็วก็สามารถส่งเสริมช่วยเหลือได้เร็วและทันเวลาที่แต่ปัญหาสถานศึกษาทั่วไปมักขาดแคลนผู้เชี่ยวชาญทางด้านนี้เช่น ขาดครูแนะแนว หรือขาดครูการศึกษาพิเศษกรณีนี้ครูที่ปรึกษาไม่สามารถส่งต่อภายในได้ หากสถานศึกษาไม่ได้มอบหมายให้มีผู้รับผิดชอบในด้านนี้โดยตรง จำเป็นต้องทำหน้าที่เชื่อมประสานกับเครือข่ายสหวิชาชีพภายนอกเอง ส่งต่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ศูนย์การศึกษาพิเศษ โรงพยาบาลแผนกเด็ก โรงพยาบาลจิตเวช สถาบันการศึกษาที่จัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับเด็กพิเศษ เป็นต้น

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 เมื่อวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ พบว่า มีความสัมพันธ์กันระดับสูง และมีค่าเป็นบวก ความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐาน

## ข้อเสนอแนะ

จากสรุปผลการวิจัยและการอภิปรายผลการวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 มีข้อเสนอแนะสำหรับเป็นแนวทางในการนำไปปฏิบัติ ดังนี้

### 1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน แต่ด้านการกระตุ้นทางปัญญาและด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารควรแสดงภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ด้านการกระตุ้นทางปัญญาและด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลให้มากขึ้น เช่น การกระตุ้นการสนใจและสนับสนุนให้ครูเกิดความคิดริเริ่มใหม่ ๆ การกระตุ้นการสร้างระบบความคิดและวิธีการในการปฏิบัติงานให้แก่ครูและบุคลากร การสร้างความมั่นใจของครูในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอยู่เสมอ การช่วยให้ผู้ร่วมงานมองปัญหาในหลายแง่มุม และการส่งเสริมให้ระบุปัญหาโดยใช้เหตุผลและหลักฐานมากกว่าการแสดงความคิดเห็นส่วนตัว โดยการประชุมชี้แจง การนิเทศ กำกับ ติดตาม

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 มีการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน แต่ด้านการป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไขปัญหา ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน และด้านการส่งต่อมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้น ด้านการป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไขปัญหา ผู้บริหารควรมีการติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครอง สร้างเครือข่ายผู้ปกครองชั้นเรียนร่วมมือกับครูในการส่งเสริมพัฒนาและแก้ไขปัญหาของนักเรียน และจัดให้มีการติดตามการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษา และบุคลากรที่เกี่ยวข้องอยู่เสมอ ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมตามความถนัด ตามความสนใจให้กับนักเรียน ด้านการส่งต่อ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการประชุมเพื่อหาทางแก้ไขปัญหานักเรียนเป็นรายกรณี บันทึกข้อมูลการส่งต่อที่ชัดเจน ต่อเนื่อง ประสานครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้นให้มีการส่งต่อภายในกรณีนักเรียนมีปัญหาไม่รุนแรง และส่งต่อ

ภายนอกกรณีนักเรียนมีปัญหารุนแรงเกินความสามารถของครูต้องได้รับความช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญ และข้อ 6 มีการบันทึกข้อมูลการส่งต่อนักเรียนเป็นลายลักษณ์อักษร

1.3 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในระดับสูง ดังนั้น ผู้บริหารควรพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในแต่ละด้านของตนเองให้อยู่ในระดับสูงอย่างต่อเนื่อง โดยการเข้ารับการฝึกอบรมสมรรถนะจรรยาบรรณวิชาชีพ รูปแบบการการบริหารงานและการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สร้างภาคีเครือข่ายทางการศึกษา จัดทำข้อตกลง (MOU) กับหน่วยงานภาคีเครือข่ายต่าง ๆ แลกเปลี่ยนเรียนรู้เผยแพร่ผลงาน/นวัตกรรม/วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศกับผู้บริหารสถานศึกษาด้วยกันอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งจะส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารการศึกษาได้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ต่อไป

## 2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างแรงบันดาลใจของผู้บริหารสถานศึกษาและการส่งเสริมพัฒนานักเรียนในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.2 รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการสร้างแรงบันดาลใจและการส่งเสริมพัฒนานักเรียน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

## เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา อนันตศรี. (2560). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอเขาสมิง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จุฑามณี เกษสุวรรณ. (2555). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทองอินทร์ อุบลชัย. (2556). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษากับ การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- นิลาวัลณ์ จันทะรังษี. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ของครูยุคนิวอร์มัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- พงศ์เทพ กันยะมี. (2565). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.
- พิพัฒน์พงศ์ ท้ายศ. (2565). การศึกษาปัญหาการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ กลุ่ม 2 เขตภาคกลาง สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กระทรวงศึกษาธิการ. การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- วุฒินันท์ โพทะดา. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน ศูนย์เครือข่ายลุ่มน้ำสายบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- สายทิพย์ ยะฟู. (2560). การวิจัยทางการศึกษา. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1. (2566). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2566. อุทัยธานี: ผู้แต่ง.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1. (มปป.). คู่มือการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน. อุทัยธานี: ผู้แต่ง.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2561). บทบัญญัติด้านการศึกษารัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สุนิสา เมฆวิสัย. (2565). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร มหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- อภิชาติ คงเพชร. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง. งานนิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3): 607-610.
- Likert, R. (1993). *A Technique for the Measurement of Attitude*. Chicago: Read McNally.